

Virksomhedsplan 2014 For Nr. Søby børnehave

Indholdsfortegnelse

Forvaltningens forord	Side 3
Årsberetning	Side 4
Data	Side 8
Status på egne indsatsområder	Side 9
Temaer 2012-2015	Side 11
Indsatsområder fremadrettet	Side 26
Orientering om økonomisk decentralisering	Side 27
Underskrift	Side 27

Forvaltningens forord

Virksomhedsplanen 2014 vender både blikket tilbage mod perioden 2012-2014 og frem mod den næste toårige periode.

Virksomhedsplanen tager sit pædagogiske afsæt i Politik for Dagtilbud 2012-2015, hvor de pædagogiske læreplanstemaer indgår i sammenhæng med Skive Kommunes fælles indsatsområder og politikker. Samtidig gør følgende indsatsområder sig gældende:

1) *Børnefællesskaber*. De voksnes professionelle tilgang til at arbejde med børnefællesskaber, herunder arbejdet med systematiske børneinterview.

2) *Fælles ansvar for lokale løsninger:*

a) *Ansvar for tidlig tværfaglig indsats*

b) *Ansvar for specialpædagogisk indsats*

Ansvar for indsatserne placeres i de enkelte dagtilbud, og skal medvirke til, at alle børn sikres ret til at indgå i og deltage i lokale fællesskaber der, hvor de vokser op og hører til.

De sidste to år

Perioden 2012-2014 har, foruden ovennævnte to indsatsområder og Politik for Dagtilbud 2012-2015, haft sit fokus på en række andre tiltag. Således har koblingen mellem de digitale medier og det pædagogiske arbejde fyldt i dagligdagen. Her har det enkelte dagtilbuds it-koordinator spillet en vigtig rolle. Foruden digitale medier har sprog haft et særligt fokus. Sprogpakken er implementeret, sprog koordinatorenes funktion er tydelig ude i dagtilbuddene og deltagelse i forskningsprojektet *Fart på Sproget* har medført, at sprogarbejdet er velfunderet i alle dagtilbud.

De næste to år

I den næste toårige periode vil hele dagtilbudsområdet fortsat have fokus rettet på tidlig tværfaglig indsats, specialpædagogisk indsats og fælles ansvar for lokale løsninger. Det vil afspejle den måde, dagtilbuddene fremover indretter, tilrettelægger og udvikler den pædagogiske praksis på. Børnefællesskaber vil på samme måde fortsat være et centralt indsatsområde, såvel som digitale medier og sprogarbejdet. Et fokus som vil få fornyet bevågenhed er sundhed, kost og bevægelse.

Dagtilbuddene i Skive Kommune bindes sammen af en tyk rød tråd i forbindelse med vores fælles indsatsområder. Samtidig er vores dagtilbud forskellige og prioriterer vægtningen af indsatsområder forskelligt samtidig med egne lokale indsatsområder og projekter.

Årsberetning

Dette afsnit bruges til at reflektere over de sidste to år (2012-2014); hvad er der sket i institutionen, og hvad har der været særlig fokus på?

Ny struktur:

Marts 2013: Fra aldersopdelte stuer til 3 stuer med blandede aldersgrupper 3 – 6 år
I den forbindelse jobrotation for personalet, hvor man fik nye samarbejdspartnere.
Stuerne fik nye navne, en ny fremtid var begyndt.

Der var nogle påvirkninger både udefra og internt der gjorde at det var nødvendigt.
Bl. a yngre børn med flere praktiske opgaver, at det er oftest er hos de yngste at stafetlog, sprogvurderinger op startes.

Resten af 2013 og stadig er det noget vi arbejder med og lægger meget energi i. Nye samarbejdspartnere og en ny hverdag.

Fart på sproget

Alle Skive kommunes daginstitutioner har deltaget i et spændende forskningsprojekt, som hedder "Fart på Sproget"

Fart på sproget er et målrettet program, der understøtter børns sprog og læseforudsætning. Der forskes i om der er en forskel på, om man ligger sprogarbejdet med børn i faste rammer, eller om børn selv tilegner sig sproget.

For at måle effekten skulle alle børn sprog vurderes før og efter projektet.

Denne sprogvurdering var opstarten på projektet.

Vores børnehave fik opgaven at lave sprogarbejde 2 gange om ugen med små grupper.

Forældrene modtog spørgeskemaer af Rambøll Results om hjemmelæringsmiljøet..

Pædagogerne var inden projektets start på skift på kursus, så de var godt uddannet i sprogarbejdet

I skrivende stund kender vi ikke til Forsknings resultat.

Vores oplevelser, af deltagelsen i projektet, er at børn og pædagoger har haft glæde af, at være med i projektet. Særligt at kunne arbejde målrettet med børn i mindre grupper omkring temaer med fokus på sprog.

Arbejdet i de små grupper har været med til at åbne øjnene for det gode i at dele børn i små grupper. Nærværet, forudsigeligheden, strukturen, at voksne bliver fordelt, dette vil vi tage med i vores videre pædagogiske arbejde

Vi har oplevet at børnene har været glade for at deltage, og de har "arbejdet" videre med emnerne (sunget sangene, fortalt)

Dog kunne det have været ønskværdigt i enkelte grupper at ændre på gruppesammensætningen (var ikke muligt p g a forskningen). Vi har oplevet at være tidspresset, da der skulle ind rapporteres, man kunne kun arbejde i ½ time med grupperne, svært at nå at komme ud ex. I naturen.

Men det positive overvejer det negative, og vi glæder os til forskningsresultatet.

Marts 2014, de ældste i udegruppen

Eablering og bygningen af et træhus i skoven:

Der har været en del arbejde før og under projektet.

- Finde inspiration til hvordan skulle denne se ud,
- Ansøge div. Instanser om vi kunne, måtte bygge huset i skoven.
- Bygge møder: hvordan skal projektet forløbe
- Samarbejde med produktions skole ved Marienlyst omkring byggeriet

Huset stod færdig februar 2013, en drøm var gået i opfyldelse.

1. marts tog førskolebørnene huset i brug og havde en dejlig forårs periode her.

Rent liv:

Mad cirkus på Højslev skole

På tur med mini Galetea.

Hvad har vi deltaget i ved opstarten af Rent liv i Skive kommune:

Koncert, madcirkus, sejltur

Rent liv i Nr. Søby børnehave:

- Ren by, årlig tradition med dagplejen og skolen hvor vi samler skrald i hele byen, mødes og ser hvor meget vi har samlet. Vi ønsker en ren by
- Vi er på årligt besøg på en bondegård hvor vi ser, oplever, og lugter til livet på en bondegård (Autentisk oplevelse): dyrene, smager mælken, prøver maskinerne, løber ud over markerne....)

- Fokus på den sunde krop - det sunde liv:

I uge 40 og 41 sætter vi fokus på ovennævnte, ved bl.a at lave motion, træne til skolernes motionsløb, m.m.

Uge 40: Forskellige lege på legepladsen

uge 41: Morgengymnastik, besøg af sundhedsplejersken og lærer børnene om hygiejne (håndvaske kursus)

Vi deltager i skolernes motions løb fredag den 11. oktober

RENT LIV tænkes lokal som et fortløbende fokus område: tilbagevendende traditioner og oplevelser. (ex. Ren by, sund krop, bevægelse, natur....)

Specialpædagogisk indsats og fælles ansvar for lokale løsninger:

Vi oplever, at vi kan løfte de specialpædagogiske opgaver, som vi har i vores lokalområde. Den faglighed vi har blandt egne pædagoger er oftest tilstrækkelig til at løfte opgaverne.

Vi har gode muligheder for supervision til løsningen af opgaverne gennem Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og familieafdelingen i Skive kommune (sagsbehandlere, sundhedsplejerske, psykologer, fysioterapeut, alepædagog), samtidig fik vi ansat ressource pædagog Gitte Meldgaard (august 2012) fra det tidligere støttekorps.

Efter at Gitte (ressource person, der tidligere var tilknyttet Skive kommunes støttepædagog korps) har direkte tilknytning til vores hus, er der en mere fleksibel og hurtigere adgang til støtte.

Vi oplever at tidsfaktoren kan være i spil, så der ikke er den tid afsat til opgaven som er nødvendig i hverdagen så opgaverne bliver løst så godt som muligt.

Tidlig opsporing, nye tanker om struktur og organisation i vores hverdag er med til at tage fat i bedre løsninger af specialpædagogisk indsats (små grupper, grøn, gul, rød indsats, natur og udeliv, træhuset)

Samtidig kan nogle områder være udfordrende for os, ex. i forhold til manglende specialviden, hvis vi oplever at et barn har svært ved at magte dagen i vores børnehave

De fysiske rammer kan være utilstrækkelige, og en udfordring for os i hverdagen. Vi har bl. a en del gennemgangsrum m.m.

Nogle af udfordringer er bl. a at finde steder hvor man kan arbejde i små grupper, hvis et barn har brug for særlige overskuelige rammer og alene tid o.l.

Børneinterview:

Der er interview af ældste og mellemste børn i børnehaven

Tanken er, at vi vil hører børnenes stemmer i forhold til deres hverdag her i børnehaven.

Tema periode:

I marts og april måned 2013 arbejdede vi med temaet Fortælling (Guldlok og de 3 bjørne)

Målet med temaet var at høre fortællinger,, høre eventyr, glæden ved at høre en god historie, evt. selv lave fortællinger, forskellige former for praktisk og kreative arbejder....

At have nogle gode fællesoplevelser sammen for på den måde at ryste de nye grupper sammen.

Skive kommune var vært for en stor teater festival i uge 16, som vi deltog i. Festivalen faldt meget godt i tråd med vores fortælletema.

Data

Antal børn	
0 år - 2,10 år (Vuggestue/Dagpleje)	
2,11 år - skolestart (børnehave)	Gennemsnitlig 70 børn

Ledelse	
Institutionsleder	Birte Kristensen
Souschef	Connie Thomsen
Afdelingsleder	

Personale	
Pædagoger	Naja B. Gade Elisa Andersen Mette Søe Anne Mette Mortensen Helle Gantriis

	Gitte Meldgaard
Pædagogmedhjælpere	Ole Sørensen Helle Hansen Heidi Fruergaard Marianne Mortensen
Skåne- /fleksjob	Ebba L. Pedersen Henning i arbejdsprøvning
Andet (studerende, job træning m.m.)	Vi har fast lønnet studerende, Pau elever, 1/2 servicemedarbejder (deler med Nr. Søby skole) pædagogmedhjælpere i job med løntilskud, skole elever i skolepraktik

Fysiske rammer

	M2	Kommentar
Institutionens areal	762 m2	
Ude-arealer	1655 m2	
Andet		Et dejligt træhus i Nr. Søby skov. Huset bruges hele året. I perioden 1.3 til 30.6 har førskole børnene en god periode her. Resten af året har de andre børn mulighed for at bruge huset.

Status på egne indsatsområder

Egne indsatsområder

Etablering og Brug af træhuset:

Vi fik opført vores eget træhus i Nr. Søby skov. Træhuset er et udflugtshus, hvor vi kan opbevare naturting samt have ophold i ved dårligt vejr.

Men udgangspunkt i læreplanstemaerne naturfænomener og krop og bevægelse er den pædagogiske tanke er at børn og voksne skal komme tættere på naturen hele året rundt, da vi mener, at det er vigtigt, at børn får mulighed for mangeartede naturoplevelser, interesse for og viden om naturen. At børnene lærer at bruge

naturen som eksperimentarium og legerum og at dette danner grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for naturen.
Udendørs har børnene mulighed for at bruge hele kroppen på en naturlig måde.

Pædagogiske kerneopgaver:

I takt med nye forventninger til og nye lovmæssige bestemmelser omkring det pædagogiske arbejde i daginstitutioner, har vi drøftet prioriteringerne af kerneydelser i børnehaven, herunder kan og skal opgaver for det pædagogiske personale.

Det er væsentligt, at vi (det pædagogiske personale, forældrene, politikere, forvaltningen) forholder os til, hvilke pædagogisk arbejde der faktisk ligger i en daginstitution.

Alt pædagogisk arbejde i løbet af dagen handler om Udvikling, læring og dannelse, fra de træder ind af døren til de går hjem (se syvkant om garderoben (selvhjulpenshed, alsidig udvikling))

Vi skal synlig gøre vores pædagogisk faglige arbejde, og lave forventningsafstemning.

For der stilles i højere grad end tidligere krav til pædagogernes og institutions lederens evne til at prioriterer arbejdsopgaver.

Og definerer man sin kerneydelse, er det lettere at prioriterer tiden.

Trine Højer fra HR afdelingen i Skive kommune guidede os i dette arbejde.

Det, vi indtil nu har gjort, er:

Drøftet pædagogiske kerneopgaver, forventningsafstemning og ansvarsfordeling mellem forældre og pædagoger. Både til et personalemøde og til bestyrelsesmøde. Næste trin er at tage dette op som et tema til forældremødet.

Udvikling af special pædagogisk indsats:

Deltaget i spørgeskema undersøgelsen drøftet til personalemødet.

Se punktet special pædagogisk indsats på side 5

Stafetlog:

Vi bruger stafetloggen som et pædagogforældre og pædagoger.

Vi arbejder med at bruge stafetloggen bedst muligt.

Værdier for fællesskabet:

Personalet og bestyrelsen har besluttet værdier for det gode fællesskab i Nr. Søby børnehave, så det er et rart sted at være.

Til bestyrelsesmødet besluttet at værdierne skal højnes op så de bliver synlige i hverdagen. Skal hænge i indgangsparti/børnenes garderobe, og nye forældre skal præsenteres for dem.

Overgangen fra børnehave til skole:

Nr. Søby skole og Nr. Søby børnehave har sammen med Eva instituttet haft et forløb med temaet overgangen fra børnehave til skole.

Dette forløb har resulteret i dialog kort over værdier og samarbejde.

Årsplan/årshjul: lave ny struktur med opdeling af året, hvor der er perioder, hvor de enkelte læreplans temaer har et særligt fokus.

Eks:

Sproglig indsats: 3 uger over året med særlig fokus på delelementer i sproget

Natur og naturfænomener: "bondegården og høst", skovhuset

Sundhed, Krop, kost og bevægelse "Sundhedsuger" de 2 uger før skolernes motionsløb.

Kulturelle udtryksformer og værdier: Tilbud om 3 teater forestillinger for mellemste og ældste gruppen, Sommerfesten, fastelavn, julemåneden

Alsidig udvikling og sociale kompetencer: Børneinterviews (kid 2) for mellemste og ældste gruppen, (januar, 1 mdr.) Trin for Trin/fri for mobberi

It strategi: Der afsættes en særlig periode med fokus på IT, Ipads.

Alle læreplanstemaerne vil være til stede/i spil i større og mindre grad hver dag.

Temaer 2012-2015

I Politik for Dagtilbud 2012-2015 gør følgende 8 temaer sig gældende.

Sproglig opmærksomhed

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At forældre og ansatte i dagtilbud udvikler bevidsthed og viden om børns sprog- og læseudvikling, herunder sammenhængen mellem tale- og skriftsprog.	Sikre at de 0-6-årige børn udvikler et aldersvarende og velfungerende talesprog samt viser interesse for og eksperimenterer med skriftsproget.	Ved at børn etablerer dialog med andre børn og voksne. Ved at børn bruger sprog til løsning af vanskelige situationer sammen med andre.
At der er en tæt sammenhæng mellem børns sprogudvikling i den kontekst, de befinder sig i i hverdagen.	Øge sprogmiljøet i dagtilbuddene blandt andet ved at omlægge den specialpædagogiske bistand til småbørn – til gavn for alle børn.	Ved at børn udvikler deres sprog og sprogforståelse i heterogene fællesskaber.
At der er viden og faglighed til stede i dagtilbuddene om børns sprog og sprogudvikling.	Fortsat at prioritere, udvikle og opkvalificere sprogkoordinatorerne i dagtilbuddene.	Ved at sprogkoordinatorerne fortsat mødes i netværk og indgår i faglig sparring og udviklingsforløb.
At børn så tidligt som muligt stifter bekendtskab med skriftsprog og motiveres til at lære at læse.	At voksne skaber rum, hvor bøger og IT er i børnehøjde og er en naturlig del af hverdagen.	Ved at der er fokus på sprog og læsning, mulighed for fordybelse, og ved at børn bruger IT og bøger i hverdagen.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Sproget er en vigtig forudsætning for at kunne udtrykke behov og indgå i fællesskaber/venskaber. Sproget tilegnes og udvikles i sociale relationer med andre mennesker. Sproget er kilden til viden og fundamental for at forstå verden og mestre samfundet og dets krav. Børnene skal præsenteres for sproget og alle dets mangeartede facetter ved bla.

Voksne sætter konsekvent ord på handling

Bevidst indretning af inst. (legekroge med inspirerende materiale og mulighed for fordybelse)

Faste pladser ved frokostbordet (sikrer samtalen)

Piktogrammer

Relations landskab

Sprogværksted (sprogkasser, bøger, sange spil- faglitteratur)

Tematiske forløb med fokus på sprog

Smartboard/ computer - adgang hertil

Bogstaver/tal i børnehøjde som inspiration

Børnemøder (her sættes ord på følelser, stemninger og ansigtsudtryk)

Samling

Hit med lyden

Bevidst sammensætning af børnegrupper.

Afholdt forældremøde med oplæg fra tale-, hørekonsulent Ingelise Nielsen om "børns sproglige udvikling" samt oplæg fra sprogkoordinatoren og udstilling af sprogstimulerende materiale fra vores sprogværksted.

Alle forældre får udleveret: "Handleplan for sprog og læsning" (Skive kommune)

" Gi dit barn et sprogligt brusebad" (lokal netværksgruppe)

Pædagogerne tilegner sig løbende ny viden om børns sprog via forskellige kursusforløb.

2 pædagoger deltager i 2012 i sprogmodul på diplomuddannelse.

Vi har deltaget i kursusforløb om sprogpakken, dialogisk læsning samt div. Temadage om børn og sprog.

Kursus i tidlig skrift

Følgende syvkanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Hit med lyden
- ❖ Dialogisk læsning
- ❖ Legeskrivning

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

At vi oplever, børnene anvender sproget konstruktivt som kontakt og problemløsning

At børnene viser glæde ved at læse, skrive, rim/remse, synge – børnene opfordrer eks.

Voksne til at læse højt, læser selv eller for hinanden.

Børnene bruger tilgængelige materialer som it, spil osv.

Vores børn fordyber sig i leg

Børnene oplever at blive hørt og forstået

Børnene sætter ord på egen handling og følelser

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:
Være bevidste om at vores sprog børn tilgodeses ved at:
Voksenstøtte i forhold til at indgå i sociale relationer med de andre børn
Sammensætning af børn i grupper
Placering ved eks. Frokostbordet
Anvende piktogrammer som sikrer overskuelighed og tydeliggør for hele børnegruppen
Give nærvær og tryghed
Give mulighed for afskærmning
Overleveringssamtaler dagplejen
Overleveringssamtaler skolen

Sundhed – krop, kost og bevægelse

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At skabe sunde rammer, der understøtter børns sundhed og trivsel.	Sikre, at børn oplever glæde ved, accept af og forståelse for deres egen krop og oplever glæden ved at være i bevægelse.	Ved at børn selv er opsøgende og aktive.
At skabe mulighed for, at børn kan tage vare på egen og fælles sundhed.	Sikre, at det i dagtilbuddet er muligt at styrke børnenes fysiske sundhed, blandt andet med fokus på ernæring, hygiejne og bevægelse.	Ved at alle dagtilbud har en kost- og bevægelsespolitik, som indeholder målrettede handleplaner for både kost og motorik, og som er udarbejdet i tæt samarbejde og med opbakning fra forældrene.
At børn mærker og oplever den fysiske omverden med alle sanser.	Sikre, at der er tilbud om alsidige fysiske aktiviteter både inde og ude.	Ved at børn bruger og finder glæde ved fysiske aktiviteter både inde og ude.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Børn er forankret i verden via deres krop, og kroppen er udgangspunkt for børns læring og forståelse af sig selv. Kroppen er ikke bare en et fysisk redskab, men en måde at kommunikerer med verden på.
Børnene skal have stimuleret alle sanser gennem forskellige materialer og redskaber, det er vigtigt, at børn får erfaring med forskellige former for kropslig nærhed og tryghed. De skal lære at forstå og have respekt for egne og andres kropslige reaktioner og grænser.
Er man tryk ved sin krop og kender dens styrker og muligheder, har man et godt fundament at erobre verden ud fra.
Eks. hvad vi har fokus på:
Tilkøb af hal timer

Deltage i efterårs motions løb (sundhedsuger 2 uger før løbet, med træning og maddage!)
Indretning af rum med ribber og madras.
Dans og musik og bevægelse
Uderummet(legepladsredskaber, cykler...)
Udarbejdet en sundhedspolitik sammen med bestyrelsen
Håndvask før måltidet, efter toiletbesøg o.l.
Maddage: bevidste om at det er sundt og nærende retter til maddage
Fin motorik: blyanter, Lego, modellervoks m.v.
Udegruppe for førskolebørnene: mulighed for
Træhus i skoven
Afholdt foredrag med Frede Brauner for at give inspiration til forældre og os omkring "kostens betydning for sundhed og læring"

Følgende syvkanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Der er udarbejdet en sundhedspolitik for børnehaven
- ❖ Syvkant for et måltid (frokost)
- ❖ Syvkant for sundhedsperiode i oktober (AM udarbejder)

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

At vi har glade børn der gør brug af vores legeplads og dens muligheder/redskaber

Oplever at børn har kontrol over kroppen

At børnene bliver robuste og kan holde til at gå op og ned af bakkerne.

På børnenes opfordring har vi sendt opskrift hjem på f.eks. sunde boller

Oplever at børnene glæder sig til at komme i hallen.

Sukkerudstilling: børnene viser stor interesse

Børn ved hvilke muligheder vi har i børnehaven, og efterspørger mulighederne (madras ned, musik, go cart...)

Kid 2 data indsamling: børnene tegner hvor de helst vil lege = drengene især cykelbanen)

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

Være bevidste om at de børn der har svært ved aktiviteterne tilgodeses (ekstra hjælp fra en voksen, at børnene hjælper hinanden, være i en mindre gruppe, forskellige sværhedsgrader,

styrkelsen af fin og grov motorikken)

Gode overgange

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At forældre er med skabere af den gode overgang.	Sikre samarbejdet med forældre om overgangen.	Ved at der er dialog og samarbejde med forældre om gensidige forventninger.
At forældrene er kompetente til at håndtere opgaven omkring overgangen.	Sikre, at forældrene er børns røde tråd i overgangen.	Ved at der udarbejdes lokale handleplaner i samarbejde mellem forældre, dagtilbud og skoler.
At fastholde fokus på børns styrkesider i overgangen.	Se det enkelte barn.	Ved at det enkelte barns styrkesider videregives. Ved at der er mulighed for at lave forsøg med rullende skolestart.
At udvikle børnenes tiltro til eget værd.	Møde børn, hvor de er.	Ved at alle børn har et stærkt jeg (Livsduelighed). Ved at alle børn besidder og forsat udvikler egen modvindskompetence.
At børn indgår som aktiv part i et forpligtigende fællesskab.	Sikre, at voksne tager ansvar for sammensætningen af børnefællesskaberne.	Ved at alle børn oplever sig som en del af et fællesskab. Ved at alle børn bidrager aktivt til fællesskabets virksomhed. Ved at der er et stærkt vi i fællesskabet.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Tema dage med skolen

Holde årlig Daglejedag i børnehaven.

Daglejen er altid velkommen på vores legeplads.

Mangeårigt samarbejde mellem børnehave og skole (ex. Fælles kursus forløb)

Fælles tiltag EVA instituttet (projekt om overgangen mellem bhv. og skolen)

Daglige strukturer betyder særlig samarbejde med: dagpleje og Rødder/Spire – børnehave og skolen

Overgangs samtaler mellem dagpleje og børnehave ved behov (med deltagelse af forældre, dagplejer, dagpleje pædagog, børnehave, og evt. PPR)

Overgangs samtale fra børnehave til skole (med deltagelse af forældre, børnehave, 0 kl. lederen, ledere af Sfo)

Deltagelse i forskningsprojekt om tidlig indsats og tværfagligt samarbejde (Anne Marie)

Der udleveres fælles børnehave/skole folder om overgangen

Samarbejdsaftale mellem henholdsvis dagpleje/skole og børnehaven.

Vi er nabo til skolen og over hele året kommer vi jævnlig på skolen og skolens legeplads (bl.a. deltagelse i morgensamling)

Følgende syvkanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Fælles tema dage med skolen
- ❖ Dagplejedag i maj
- ❖ Fælles politik/aftale om overgangen mellem børnehave og dagpleje
- ❖ Dagpleje aftale

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

Essensen af skolebørns interview samt data indsamling fra disse. Viser hvor børnene er lige nu med sig selv og i relationerne med hinanden (fællesskaber) indikerer hvilken indsats de voksne (forældre/pædagoger) skal i værksætte. Bevidstheden om sig selv (egne kompetencer (blyant, tegne, tal, egen formåen og grænser), De ældste børn i børnehaven har brug for nye udfordringer i forårs perioden, derfor oprettes en udegruppe fra marts til juli.

Børnene er vant til at komme på skolen og skolens legeplads

Taler med skolebørnene gennem hegnet på legepladsen

Mange dagplejebørn er vant til at komme i børnehaven og legepladsen

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

At fremme fællesskaber gennem:

Forældre gruppen: hvordan de ser de andre børn og hvordan de omtaler de andre børn i hjemmet.

Børnene har forskellige behov, derfor behandles de forskelligt. Børn med særlige behov skal også kunne rummes, derfor kan enkelte børn få særbehandling i f.h.t. børnenes individuelle behov. Derved vil vi opnå at det glider bedre for det enkelte barn og gruppen som helhed.

0 kl. lederen og sfo lederen deltager i overgangssamtalen.

Samarbejde mellem de faglige voksne omkring børnene.

Alsidig udvikling

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At børn udfolder sig som selvstændige stærke og alsidige personer.	Sikre, at børn udforsker omverdenen og sig selv og positionerer sig i forhold til fællesskaber, rammer og rutiner.	Ved at børn tager initiativer til både kendte og nye aktiviteter. Ved at børn træffer valg ved at vælge til og fra. Ved at børn afprøver egne og andres grænser og forhandler med andre om krav og regler.
At børn, forældre og samarbejdspartnere involveres forpligtende i dagtilbuddets virke og udvikling.	Tilbyde børn mange forskellige måder at deltage aktivt på. Sikre børn betydningsfulde sociale, oplevelsesmæssige og kulturelle erfaringer.	Ved at børn har selvværd, kan sætte grænser og udviser empati. Ved at børn udviser og udtrykker følelser. Ved at forældre oplever sig som nøglepersoner i alt samarbejde om deres børn.
At børn og voksne oplever, at det nytter at udvikle fællesskaber, der gør hverdagen bedre for alle børn og skaber udvidede muligheder for børn med særlige behov.	Styrke læringsmiljøerne ved at børn indgår i nye situationer, ukendte roller og nye fællesskaber.	Ved at børn opsøger nye relationer. Ved at der er sociale og kulturelle traditioner i de enkelte dagtilbud, der skaber lige muligheder for deltagelse i fællesskaberne for alle.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Vi voksne er vigtige medspillere, når børnenes følelsesmæssige erfaringer skal omsættes til adfærd.

Vi er bevidste om at børnene kommer fra vidt forskellige hjem med forskellige værdier.

Vi har godt kendskab til det enkelte barns familie (styrkes bl.a. ved sommerfest, bedsteforældredag ol.)

Vi vil, hvor det er muligt medinddrage børnene i deres hverdag, dette gør vi bl.a. gennem en kombination af aktiv deltagelse i hverdagens pædagogiske og praktiske gøremål. I forbindelse med barnets alsidige udvikling arbejdes der med, børneinterview, samtale, observation, relations landskabet og iagttagelser.

Arbejdsformer:

Viser interesse for alle børn

Finder/ser børnenes ressourcer i stedet for fejl

Følger børnenes spor

Planlægger forskellige aktiviteter, hvor der er mulighed for at udnytte forskellige kompetencer

Tværfagligt samarbejde med PPR

Vi arbejder med børnenes venskaber og fællesskaber (fri for mobberi og trin for trin)

Hjælp til selvhjælp

Barnet skal ved start i børnehaven, lære børnehaven-livet, stedet, ens nye venner, de nye voksne, nye rutiner og den daglige struktur at kende.

Vores oplevelse er, at barnet kan klare rigtig meget selv, hvis vi voksne omkring det har forventninger herom og giver lov.

Vi voksne i børnehaven støtter barnet i det barnet endnu ikke mestre selv, men samtidig stiller vi alderssvarende krav til barnet.

Det er sundt, lærerigt og udviklende, at der er forventninger. Dette er med til at gøre barnet robust og omstillingsparat. Det giver selvtillid og selvværd - vigtige kompetencer for senere at

kunne mestre livet med alle dets nuancer.

Følgende syv-kanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Syvkant om omgangstonen
- ❖ Syvkant om sommerfesten

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

De ældste børn lærer videre til de yngste (kompetencer)

Tager hensyn til hinanden, via konflikt løsning lærer barnet at bruge samtalen....

Det betyder noget for barnets selvværd at blive mødt og set om morgenen af et "hej skal vi lege", eller de voksne siger "hej godt du kommer".

Fokus på de ting barnet mestrer

Børnenes selvværd styrkes bl.a. når barnet er selvhjulpen, og har overskud til at hjælpe andre.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

At voksne involverer børnene i hinanden (hjælpsomhed, ansvar for hinanden) eks. række ting til hinanden,

Forældresamtaler: lave fælles handleplaner

Forældre som nøgle personer(altid at orientere dem)

Tilrette lægge pædagogisk praksis så det fremmer barnets og (forældrenes) deltagelse gennem ex. Fri for mobberi og trin for trin

Fokus på børnenes betingelser for at være med i fællesskabet.

Sætte grupper sammen, gå med i legen som voksen for at guide børn.

At sætte børn, der har svært ved at være med, i en position hvor han/hun gøres attraktiv

Sociale kompetencer

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At give børn de bedste udviklingsmuligheder, så de bliver i stand til at erobre verden.	Fokusere på forskellighed som en styrke og forudsætning for at sikre muligheder for <i>alle</i> børn.	Ved at børn bidrager med ideer til udvikling af lege eller andre aktiviteter. Ved at alle børn har nogen at lege med og udviser empati over for hinanden.

At børn lærer at respektere fællesskabet og hinanden.	Bruge legen til bearbejdning af indtryk og færdigheder.	Ved at børn hjælper andre, når der er behov for det. Ved at børnene træffer valg ved at vælge til og fra og respekterer andres grænser. Ved at børnene forhandler roller i legen.
At se børns forskelligheder som en styrke og en afgørende forudsætning for udvikling af deres relationer og de fællesskaber, de er en del af.	Tilrettelægge den pædagogiske praksis således, at alle børn profiterer af deltagelse i fællesskabet, og hvor hvert enkelt barns potentiale indregnes i det samlede fællesskabs udviklingsmuligheder.	Ved at alle børn er en del af deres lokale fællesskaber og giver sig til at lege med andre og/eller løse opgaver sammen med andre. Ved at børn forhandler indbyrdes og deltager i konfliktløsning.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

En medarbejder har været på kursus i "Fri for mobberi"

En medarbejder har været på kursus i "Trin for trin"

Vi har sat plakater op med fri for mobberi, samt plakat om konflikthåndtering via "trin for trin" samt plakater med billeder af børn med forskellige ansigtsudtryk (børn aflæse følelser)

Holder børnemøder, og samling hvor der drøftes hvordan man skal behandle og hjælpe hinanden

Tale om "regler" for godt samvær (sætninger der er gode at bruge)

At glæde og hjælpe hinanden ex. Ved at inddrage børnene i div. praktisk arbejde,

At være rollemodel ved at inddrage et barn i en igangværende aktivitet eller samtale mellem børn og voksne.

Turtagning i samtalen, øve i at kunne vente indtil et andet barn er færdig med at tale

At voksne skaber ro – overblik – forudsigelighed for børnene og sig selv, så der kan fokuseres på det vigtige lige nu i børnegruppen på stuen.

Følgende syv-kanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Tornerose projektet (Naja)

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

At børnene bruger deres erfaringer bl. a. fra fri for mobberi og trin for trin

Fokus på fællesskabets potentialer:

Støtte, lære og øve i at drage omsorg og hjælpe hinanden. At børn hjælper hinanden

(konflikter, trøste, puste, når et barn har slået sig, række ting ved måltidet, tøj der driller)

At børnene taler pænt til og om hinanden

Turtagning, vente med at tale
 Børnene har set, hvordan vi voksne inddrager børn i samtale og aktiviteter – og bruger det selv i legen og til samling.
 At børnene kan se hinandens forskellighed som en styrke

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

Pædagogisk bevidst planlægning eks. sammensætning af børnegrupper, hvem skal have ekstra hjælp/guidning i børnesamværet omkring måltidet. (og skal sidde ved siden af en voksen),

En aktivitet med bevidst udvalgte børn (få børn, drenge/pige gruppe), for at få et barn inkluderet i fællesskabet

For de børn der har svært ved at indgå i en større børnegruppe (motivation, relevante "skal opgaver" og stille relevante krav).

Opfordrer forældre til at tage forskellige legekammerater med hjem.

God samværskultur

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At voksnes syn på børn er præget af at ville finde ressourcer.	Sikre, at de voksnes syn på børn bygger på en ressourceorienteret tilgang. Sætte ord på børns gode handlinger.	Ved at børn oplever, at der er noget, de mestrer. Ved at børn føler sig set, hørt og anerkendt. Ved at børn bidrager og deltager.
At voksne skaber et miljø, der understøtter gode relationer til børn (voksen-barn og barn-barn).	Sikre, at voksne reflekterer over egen relation til børn. Sikre, at voksne skaber rammer for, at børn kan indgå i gode relationer med hinanden.	Ved at børn har mindst én betydningsfuld voksen omkring sig. Ved at alle børn oplever, at de har mindst ét andet barn, som de har en god relation til.
At voksne omkring børn tager ansvar for samværet.	Sikre, at voksne tager ejerskab og ansvar for den gode samværskultur. Sikre, at omtale og tiltale af børn foregår med respekt for det enkelte barn.	Ved at den voksne fremstår som en tydelig voksenperson, der bekymrer sig om og respekterer børn. Ved at der er en god omgangstone.

<p>At forældre er vigtige medspillere for det gode samvær.</p>	<p>Sikre, at samarbejdet er præget af gensidig respekt for roller, normer og værdier.</p>	<p>Ved at forældre tager ansvar for eget barn såvel som børnegruppen. Ved at forældre og dagtilbud samarbejder om at skabe et godt miljø for det enkelte barn og for børnegruppen. Ved at dagtilbuddet bidrager med viden, der støtter forældrenes mulighed for at skabe en god samværskultur i dagtilbuddet og i børnenes fritid.</p>
--	---	--

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Forældre samtaler (at tingene bliver sagt og med ordentlighed)

Forældre møder med foredragsholder (Jens Andersen "Butlerforældre"),

At voksne tager ansvaret for at være den gode rollemodel både i samværet, samtalen, den gode omgangstone.

Opfordre forældrene til at sige "kan I have en god dag" (at man ser andre end, "kun sit eget barn")

Voksne imellem

Den gode morgen modtagelse, den gode stemning

At vi er enige om "vejen", at det er det samme vi siger.

Forælder kaffe, sommerfest, legeplads aften, spissammenaften

Fri for mobberi

Anerkendende pædagogik, gensidig respekt

For at bevare den gode samværskultur og arbejdsglæde er det vigtigt at have fokus på humoren.

Til pædagogisk weekend 2011 havde vi skuespiller Brian Hansen til at give oplæg om arbejdsglæde og det gode arbejdsmiljø. Bl.a. at man gennem humoren kan "løsne" op for det individuelle potentiale – latter og humor får psyken til at slappe af. At man gennem humoren kan forbedre arbejdsmiljøet!

Opsamling fra Brians oplæg

- At grine
- At gribe energien i nuet
- At vende det på hovedet/absurde....
- Udånding.... Men ikke hele tiden
- Få positiv energi til at brede sig
- Bruge kropssproget
- Vi vil være "Pippi `er"

Følgende syv-kanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Syvkant om forældrekaffe, bruge elementer fra Sommerfesten?
- ❖ Måltidet

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

At børnene bruger deres erfaringer bl. a. fra fri for mobberi og trin for trin

God omgangstone og høflighed (Turtagning, vente med at tale til et andet barn er færdig)
Børnene har set, hvordan vi voksne inddrager børn i samtale og aktiviteter – og bruger det selv i legen og til samling.

At børnene kan se hinandens forskellighed som en styrke

At børnene føler sig set, hørt og anerkendt

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

Relationslandskabet i børnegruppen, iagttagelser

At børnene bliver set, hørt, forstået og anerkendt

Obs på venskabs grupperinger

”Opfordre forældrene til positiv omtale”:

Det er vigtigt for barnet og barnets hverdag at forældrene har en positiv indstilling til de andre børn i børnehaven og børnehaven som helhed, og omtaler børn, deres forældre og børnehaven positivt overfor deres barn og overfor ”omverden”.

Hvis forældrene har spørgsmål, ting de undrer jer over, ris eller ros er det vigtigt, at de kommer til personalet i hverdagen, så vi kan få afklaret spørgsmål og få eventuelle misforståelser ryddet af vejen

Fælles regelsæt:

I børnehavens folder kommer vi med nedenstående opfordring, for at alle børn kan inkluderes i børnehavens fællesskab:

At være en del af et fællesskab:

I Skive kommune arbejder alle daginstitutioner målrettet for at skabe et inkluderende miljø. Der er enighed om at alle børn skal sikres ret til at indgå og deltage i lokale fællesskaber, der hvor de hører til og vokser op. Der skal være lige muligheder for alle børn og til gavn for alle. Det vigtigste i et barns liv er ”at være med” – at være en del af fællesskabet.

Inklusion er fællesskabets pædagogik.

Kort sagt kan man sige, at inklusion handler om at undgå at udelukke andre.

Vi retter derfor fokus mod fællesskabets muligheder, så det giver mulighed for at alle kan være med.

For at dette kan lykkes er forældregruppen en meget vigtig samarbejdspartner.

Det er vigtigt, at være opmærksom på hvordan I omtaler legekammerater derhjemme.

Det er vigtigt at kunne se værdien i, at når jeres barn er sammen med andre børn, der måske ikke umiddelbart ”ligner” barnet selv, så er det en mulighed for at jeres barn kan udvikle sig bedst muligt.

Der er plads til forskellighed og vi lærer af hinanden – vi er hinandens forudsætninger for udvikling.

I vores børnehave har vi fokus på fællesskaber, den gode omgangstone, sociale kompetencer og hjælpsomhed overfor hinanden.

Det er vigtigt at have bevidsthed om, ”hvem er jeg”, men også vigtigt at kunne se, høre og mærke de andre børn (have empati for andre).

Mangfoldigheder skal ses som en ressource/styrke.
 Dette er med til at jeres barn får en god dag sammen med resten af børnegruppen.

Kultur

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At børn har mulighed for og adgang til et alsidigt kulturliv.	Sikre, at børnene får lejlighed til at deltage i og få viden om kultur, kulturhistorie, traditioner og kunstneriske tilbud.	Ved at traditioner fejres og fortælles – for eksempel påske, sankt hans, høst, jul m.v. Ved at der udarbejdes en lokal "natur- og kulturkanon", så de lokale kultur- og naturtilbud benyttes.
At børn oplever musik, rytmer og bevægelse som et væsentligt element i den pædagogiske hverdag.	Sikre børn adgang til materialer, redskaber og moderne medier, som kan give oplevelser og bidrage til børns skabende kulturelle aktiviteter. Indgå i de kulturelle aktiviteter, der findes i Skive Kommune med henblik på, at alle børn deltager i fælleskommunale aktiviteter.	Ved at børnene er optaget af aktiviteterne – ser, lytter, snakker og spørger ind.
At børn får mulighed for at møde og afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer.	Bruge musik, rytme og bevægelse som redskab til invitation til det sociale fællesskab.	Ved at musik pædagogiske aktiviteter skaber mulighed for at inkludere alle børn.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Det er vigtigt, at børn får mulighed for mangeartede kulturoplevelser og lejlighed til at få førstehåndsindtryk med forskellige kulturelle udtryksformer. Børnene skal have mulighed for at deltage i både planlagte og spontane aktiviteter, så de kan skabe ny viden, og få ny inspiration, samtidig med at der gives plads til børnenes egen kulturelle udtryk og udfoldelse. Vi voksne skaber rum og plads for, at børnene kan udfolde sig kulturelt, både når det gælder de pladskrævende og støjende lege og de mere rolige sysler. Vi giver børnene adgang til forskellige materialer, redskaber og moderne medier – samt mulighed for at deltage i kulturelle traditioner og lokale kunstneriske tilbud

EKS:

Ugentlig fællessang for alle børn

De mellemste og ældste børn i børnehaven deltager i teater tilbud

Besøg af bogbussen, samt bøgerne er tilgængelige på stuen

Der er tilgængelige tegnematerialer på stuen.

En af pædagogerne har været på fortællekursus og arrangerer teaterforestillinger

Der laves udstillinger (ting/materialer der kan inspirere børnene, børnenes produkter)

Børnene har adgang til IT via børnecomputere, interaktiv White board

Musik anlæg på alle stuer

Se skolens teater forestilling (6. klasse)

Deltager i skolens morgensamling

Viser billeder fra tidligere arrangementer til inspiration for børnene (dokumentation til forældrene)

De voksne forbereder børnene på kommende projekter og traditioner

Forskellige traditioner: fastelavn, julearrangementer, sommerfest, dagplejedag, bedsteforældredag m.m.

Følgende syv-kanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Store bagedag
- ❖ Fællessang om fredagen (Connie)

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

Børnene ønsker ofte at der bliver tændt for musik anlægget og leger af og til børne MGP
Hver dag er der gang i tegne, klippe, klister aktiviteter.
Børnene læser selv i bøger, læser for hinanden og opfordre voksne til at læse for dem.
Børnene husker og ser frem til børnehavens traditioner (fastelavn, sommerfest) kommer og fortæller hvad de skal klædes ud som til fastelavn.

Børnene er opsat på kommende projekter og traditioner, når de voksne har forberedt børnene inden.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

Børnene deltager i forberedelserne til festerne, og de voksne er obs. på hvilke børn får noget særligt ud af at være i en særlig gruppe. Bevidst opdeling af børnegruppen.
Regler for børnefødselsdage i børnehaven: At alle børn fra stuen inviteres !

At sætte børn, der har svært ved at være med i fællesskabet, i en position, hvor han/hun gøres attraktiv.

Natur

Værdier	Mål	Succeskriterier
Det er værdifuldt:	Det vil vi	Hvordan ses målene i praksis?
At børn har mulighed for og adgang til et alsidigt natur- og udeliv.	Sikre, at børnene udvikler respekt og forståelse for og oplever glæden ved at være i naturen.	Ved at børn og voksne i væsentlig grad bruger naturen og føler glæde ved naturen. Ved at børn og voksne på eget initiativ undersøger naturen, og bidrager til at holde naturen ren.

At børnene tilegner sig forståelse for og erfaring med natur, naturfænomener og miljø.	Sikre, at børn oplever naturen med krop og sanser.	Ved at det tilstræbes, at flere dagtilbud får "De grønne spirer", og at børn herigennem naturligt håndterer smådyr, planter, jord og vand.
At børn udvikler tilknytning til naturen og bevidsthed om eget bidrag til bæredygtighed.	Sikre, at børn og voksne bruger naturen til spontane oplevelser, der sætter spor.	Ved at børn i høj grad reagerer med fascination ved naturoplevelser.

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et voksenperspektiv:

Vi mener at det er vigtigt, at børn får mulighed for mangeartede naturoplevelser, interesse for og viden om naturen. At børnene lærer at bruge naturen som eksperimentarium og legerum og at dette danner grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for naturen. Hos os møder børnene naturen og er i kontakt med natur og naturfænomener hver dag både inde og ude:

Eks:

når vi spiser, ordner frugt, vasker hænder, går i skoven, er på legepladsen

Planlagt forårs skov periode for ældste gruppen

Passe på naturen/udearealet ved at rydde op efter os selv på legepladsen og i naturen når vi har været der (madpapir o.l.)

Lade børn stifte bekendtskab med elementerne jord, luft, ild og vand: (lave bål, lege med vand, strandtur, lege med mudder)

Årlig tur til Brokholm naturcenter

Ude i alt slags vejr og taler om vejret og årstidernes skiften (bl.a til samling)

Sortere affald (papir, dagrenovation, pap)

Brug af træhytten i skoven.

Studere dyreliv i naturen og på legepladsen

Lære børnene at bruge naturen med respekt (studere dyr men husk at sætte tilbage i naturen)

Vi bruger uderummet og flytter aktiviteterne ud

Følgende syvkanter/politikker er/vil blive udarbejdet:

- ❖ Høst emne
- ❖ Tur til Brokholm (Naja)
- ❖ Dyreliv på legepladsen

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et børneperspektiv:

Børnene vil gerne være ude og er på legepladsen hver dag.

Børnene vil gerne hjælpe med at ordne frugt

Børnene er naturligt nysgerrige i naturen og kommer med spørgsmål til voksne

Børnene spørger selv om at komme ud
Børnene udfordrer sig selv motorisk
Børnene bruger naturen
Børnene udnytter og bruger den viden de har fået af de voksne (hvor lang tid tager det for eks. en hundelort at forsvinde/at blive omsat i naturen)

På hvilken måde vil institutionen tilrettelægge egen praksis og give børnene mulighed for læring i forhold til værdier og mål?

Anskuet i et inklusionsperspektiv:

Der er mindre larm og færre konflikter i naturen, hvilket giver mere rum til børnene, frigiver mere tid til de voksne så der bliver større mulighed for at guide og yde en ekstra indsats for de børn der har brug for det.

Overskud til at børnene kan klare det selv

Mulighed for at børnene bedre kan fordybe sig, og blive i legen/aktiviteten i længere tid

Indsatsområder fremadrettet

Egne indsatsområder fremadrettet

Tidlig tværfaglig indsats:

I børnehaven har vi fokus på alle børns trivsel, derfor har vi udarbejdet egne tidlige indsats skemaer, som sikrer at vi kommer omkring alle børn i institutionen. Her har vi mulighed for at se/følge det enkelte barns udvikling og trivsel samt relationer i fællesskabet.

Afhængig af barnets behov kan der oprettes stafetlog i samarbejde med forældrene.

For at en tidlig indsats skal lykkes er det vigtigt med det gode samarbejde mellem forældre, pædagoger og evt. tværfaglige samarbejdspartnere.

Vores arbejdsmetode for tidlig tværfaglig indsats er:

- 4 gange årligt gennemgås alle børnene på stuen af stue personalet
- At vi drøfter tidlige tværfaglige indsatser i forhold til enkelte børn til personalemødet, så vi sammen har fælles fodslaw for indsatsen/faglig sparring. (husk at videregive observationer på børnene fra de andre stuer både + og-)
- Fokus på de 20 % børn som har brug for en særlig pædagogisk indsats. (Hvad er målet? Ex. At barnet skal blive en del af børnefællesskabet, da vi oplever at det er udenfor (Bevidst om sammensætningen af børnene, arbejde med dem i mindre grupper, skabe rammer der er tilpasset det enkelte barns behov (hvem kunne barnet finde sammen med))

Vision for Nr. Søby børnehaven:

Samfundsforandringer, test af børn, tempo, digitalisering i samfundet hvor man er på hele

tiden (mails, sms, ipad) og her på det sidste demografi debatten har gjort, at vi har behov for at drøfte vision og kvalitet i en foranderlig verden.
Vi har valgt at have fokus på det vi vil have mere af.

Den vision, vi har, er **at skabe en hverdag for børn og personale med nærvær, tid og ro til fordybelse.**

Vi valgte, at alle ansatte skulle beskrive, hvad de synes vores vision for børnehaven skulle være, og i den forbindelse svare på, hvad er god kvalitet for børn. Dette er med til at sikre, at alle kommer på banen og får ejerskab til visionen.

Vores mål er:

- Vi vil være mere ude, på legepladsen, skoven, træhuset, rundt i lokal området
- Skabe rammer for mere bevægelse
- Være i små grupper
- Fordybelses projekter og følge børnenes spor

Orientering om økonomisk decentralisering

Orientering om økonomisk decentralisering

Overskuddet fra sidste år bruges bl.a. til:

- bygnings vedligeholdelse, bl. a får vi malet indvendig i børnehaven, samt udvendig træværk på skurene bliver olie behandlet.
- Indkøb af lege ting m.m. som styrker børns motoriske udvikling

Underskrift

Lederens underskrift

Forældrebestyrelsesformandens underskrift